

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 4 (475).

Fredagen den 29 januari 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgifvare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Plattsökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lösnr endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Märtha Leth.

Sveriges första kvinnliga farmaceut.

Då Idun i dag har nöjet att för sin läsekrets presentera den ungdomligt intagande bilden af vårt lands första kvinnliga farmaceut, fröken Märtha Leth, hvilken den 21 dennes vid Farmaceutiska institutet i Stockholm med heder bestod sin examen, ha vi visserligen anledning att känna en berättigad tillfredsställelse. Hvarje landvinning för den kvinnliga intelligensen och det kvinnliga arbetet är oss kär; i detta fall blandar sig emellertid för Idun en droppe personlig stolthet till »segerruset», då vi tro oss med visshet känna, att just de artiklar, som i våra spalter förordat kvinnornas framfärd på denna yrkesbana, verkamt bidragit till det första resultat, hvarvid vi nu omsider stå.

Redan genom en kunglig kungörelse af d. 12 juni 1891 förordades, att »*kvinnor må, lika med yngling, kunna antagas till elev å apotek, samt efter fullgjord farmaceutisk tjänstgöring och afläggande af de för apotekare stadgade kunskapsprof erhålla enahanda rättigheter, som tillkomma manlig farmaceut.*» För Iduns läsekrets meddelades denna viktiga nyhet omedelbart därefter i en artikel »Landvinning», hvari äfven lämnades några råd och anvisningar för dem, som kunde känna sig hågade att blifva banbryterskor på det nya verksamhetsområdet. Man kunde väl vid denna tid ock hafva väntat, att någon af de tre unga flickor, som från skilda håll i vårt land inkommit med ansöknings till k. m:t om denna rättighet och därigenom framkallade det generella medgifvandet för sitt kön — att någon af dem skulle först af

alla träda in på banan. Däraf hördes emellertid, förunderligt nog, ingenting.

År gingo — men k. m:ts frisinna medgifvande för kvinnornas kraf på likställighet med männen inom apotekaryrket förblef fortfarande en död bokstaf, af hvilken ingen begagnade sig. Samtidigt förspordes dock en allmän klagan öfver trängseln på allehanda andra lefnadsbanor, som tidigare öppnats för kvinnoarbetet, såsom post, telegraf, telefon m. fl.

Vi ansågo då tiden vara inne att påpeka detta egendommiga missförhållande, och i vårt nummer för den 10 februari 1893 förekom en ny uppsats i ämnet under rubrik »En landvinning — som ingen tar i besittning». Vi framhöllo däri, huru apotekaryrket, näst läkarens, måste betraktas som det både ansvarsfullaste och mest inbringande bland de verksamhetsfält, hvartill den bildade kvinnan i vårt land erhållit tillträde. Och då vi sett, huru hon lyckats på läkarebanan, hvarför skulle vi miss-trösta om hennes förmåga på den farmaceutiska? Den kända samvetsgrannhet och ihärdighet, hvaraf kvinnans arbete i allmänhet utmärkes, borde väl utgöra en borgen för, att hon skulle lyckas äfven på detta nya område, huru träget och både i kroppsligt och andligt afseende ansträngande det än må vara.

Det synes ock, som om denna nya framställning funnit en mera förberedd jordmän hos vårt lands unga arbetssökande kvinnor än de tidigare. Ej långt efter förspordes genom

Arbetsamhet ersätter till en stor del det bristande i själsgåfvorna; ihärdighet och flit kunna, liksom tron, förflytta berg.

W. Penn.

tidningsnotiser från olika landsändar, att en eller annan kvinna började sina elevår på apotek. För att antagas till apotekselev fordrades vid denna tid — numera är studentexamen obligatorisk — kunskaper, motsvarande femte klassens på latinlinjen af ett högre allmänt läroverk. Elevtiden omfattar sedan minst tre år. Därunder inhämtas de enklare praktiska göromålen å ett apotek samt studeras samtidigt härmed botanik, zoologi, kemi m. m., och i dessa ämnen afäggas sedan examen vid Farmaceutiska institutet i Stockholm. Detta är »farmacie-studiosus-examen». Härpå följer ånyo praktisk tjänstgöring å apotek under minst ett år såsom s. k. laborant, hvarefter en 2-årig kurs vid institutet vidtager såsom beredelse till den andra och sista examen, »provisors- och apotekare-examen».

Och så äro de sex läroåren till ända, visserligen en ganska lång beredelsestid och som nog ofta blir ännu ett å två år längre, men dock ingalunda så dyr som en motsvarande kurs vid ett universitet eller en fackskola. Under hela den tid, då man är anställd å ett apotek, erhålles nämligen fritt vivre samt äfven någon årlig lön, uppgående för en elev till 100 å 200 kr., för en farmacie-studiosus till 400 å 600 kr. och för en provisor till 1000 å 1200 kr. Det blir sålunda egentligen endast de 2 åren, hvarunder man vid institutet läser på sin sista examen, som kräva ett studiekapital. Till erhållande af eget apotek är sedan kvinnlig apotekare lika berättigad som manlig, och att våra apoteksinnehafvare i allmänhet hafva en tryggad och god, ofta riklig bärning, är ju en känd sak.

En ytterligare uppmuntran och tillskyndan beredd genom de »personliga erfarenheter från apotekarebanan af en *Kvinnlig elev*», hvilka meddelades i Iduns n:r 50 för år 1894. De första *praktiska* lärospånen från den nya, hitills af kvinnor så opröfvade yrkesbanan framlades här och torde ha varit af ett, kanske för hela framtiden afgörande, intresse för många unga kvinnor, som stodo tvekande vid lifvets vägsål.

Och efter denna korta återblick på »den kvinnliga apotekarfrågans» gång och utveckling i vårt land förstå våra lärarinnor lätt nog våra angenäma känslor, då våra blickar, liksom edra, i dag dröja vid bilden af »vår första provisorska».

Fröken *Märtha Augusta Elisabeth Leth* är född i Jämshögs församling i Blekinge den 5 nov. 1877. Hennes föräldrar äro innehafvaren af Karlshamns apotek, Fredrik Leth, och hans maka, Helena Engström. Den lilla Märtha tillbragte sin första barndom i Blekinges fagra bygder och åtnjöt där undervisning i hemmet.

Vid 11 års ålder inskrefs hon vid Lunds högre läroverk för flickor. Efter slutad skolkurs och en tids privat undervisning i latin tog hon vid Lunds allmänna läroverk examen till »öfre sjätte». Därpå började hon sin verksamhet som »pillertrillare».

Sedan hon i 1½ år tjänstgjort som elev på apoteket Fläkta Örn i Malmö och därvid »med stoiskt lugn åhört åtskilliga torggubbars mer eller mindre mustiga anmärkningar om mamsellen», erhöll hon plats på sin fars apotek i Karlshamn. Där tjänstgjorde hon i ytterligare 1½ år och begaf sig därpå efter fullgjord elevtid till

hufvudstaden för att bestå sitt första offentliga lärdomsprof, den ofvannämnda s. k. farmacie-studiosus-examen, hvilken hon, som nämnt, den 21 dennes, med synnerligen vackra betyg som resultat, aflade. Fröken Leth har nu återvändt till Karlshamn, för att som välbeställd laborant biträda vid faderns apotek och förbereda sig till sin slutliga apotekare-examen.

Till slut några ord om den unga banbryterskans personlighet. Utrustad med ett aldrig svikande gladt lynne och ett vänligt, intagande sätt, har hon skött sitt kall till allmän belägenhet och gjort sig omtyckt genom sitt öppna, hurtiga väsen. Hon är dessutom en varm sportvän. Särskildt älskar hon att efter slutad, ansträngande tjänstgöring om somrarna friska upp kropp och sinne med några stärkekanter.

Vid en ung flickas jordfärd.

(Anna Silow, död vid 20 års ålder.)*

Högtidsstämning! Uftonrodnad! Sparfvarne i fretsar fly,
och en här af ljusa andar sväfvar under flaran sky.

En af dessa härligt signar: "Öfver hela jorden frid!" —

Det är Julens ljusva ängel, ty nu är det juletid.

Än en ängel sväfvar safta uti kvällens purpurdräkt;
samma blåa himmelsögon, samma hvita vingars fläkt;
samma vida dräkt, som fladdrar, liksom strålar öfver sjö,
liksom uti vinterdagar flingors ljusa, lätta snö.

Dödens milda ängel är han. Hit de sväfvat på en gång;
ty de tälja samma saga, ty de sjunga samma sång.

Julens ängel öppnar himlen, uti Jesu barnets namn,

Dödens ängel förer själar hädan till Guds fadersfamn.

* Dotter till styckjunkare Gustaf Silow och hans maka, född Silow. Hon blef ett offer för tuberkulosens mordängel. Senaste julafton sväfvade hon mellan lif och död; men som genom ett under flämtade lifvets låga upp och slocknade först dagen efter högtidens slut. Däraf tanken i poemet. Hennes sista ord till de sina voro: *farväl, farväl!*

Den unga flickan var »hemmets ljusa stråle, dess luft och ton», dess allt i allo. Hon ägde djup begåfning, som hon flitigt odlade, framför allt gifna konstnärliga anlag.

Högtidsstämning! Helig tystnad! Måne-
ljus fring dal och fjäll;
kvällens alla stjärnor gnistra uppå him-
lens blåa päll.

Sjäng så Dödens ängel: "Broder, följ mig
till ett stilla bo,
där jag sorg och tröst skall bringa, där
ett plågat bröst få ro.

Där en älsklig jungfru kvider redan länge i
sin bädd,
men i mina hvita fläder må den väna nu
bli flädd;
hon var hemmets ljusa stråle, hon var
hemmets luft och ton,
men nu Herren tecknat henne till att stå in-
för sin tron."

Julens ängel under tårar sjäng med stäm-
ma skön och skär:

"Broder, vänta, vänta ännu, ty den helga
Jul är här.

Låt den ljusa strålen lysa än en gång så
varm, så öm,

luften svalka, tonen drömma än en gång
sin rosenröm.

Broder, låt den väna jungfrun få af dig
sin högtidsgård:
få den sista gången jula vid en fär för-
äldrahärd;
alla glada, unga minnen hennes vackra vaff
må bli,
för att sedan stilla svinna, liksom trastens
melodi."

Sjäng så Dödens ängel: "Broder, jag i kväll
ej där blir gäst,
men på afstånd safta sväfvar, ty din fest
är glädjefest. — —

Men när denna ej är mera, bär jag henne
öfver land,

öfver kvällens gyllne öar hän till evighetens
strand."

Julen jublar, nejder glittra, solen spinner
strålars garn;
far och mor vemodigt glädjas fingor hos sitt
fära barn.

Dagen kom, och dödens ängel hviftar hvita
vingars par:

vid ett hvistande farväl hon till sin läng-
tans Salem far.

Tårens ögon, blöden hjärtan, binden sorgens
 förnefrans;
 nej, sen upp i tron och hoppet, ofvan stjär-
 nors andeglans;
 sen er Anna, hur hon pinfar, i er safnads
 sabbatsstund,
 nu er genius däruppe i de evigas förbund.

"O, här är mig godt vara", hviskar hon
 i aftonsus,
 "glädje dricker jag och hälsa ur Guds
 ögons flara ljus."
 Se, hon står med öppna armar och ett
 stråleljöje ler:
 "O, välkomna, o, välkomna, Anna, Anna
 hälsar er!"

Klas Ryberg.

Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående.

Första tuffingsartikeln.

Det är en vansklighet att yttra sig i denna fråga, då man utsätter sig för faran att kanske anses vilja uppmuntra våra fruar att bli ändå ifrigare giftermålsmäklerskor, än de redan förut hafva rykte om sig att vara. Men då det emellertid borde vara ett önskemål, att så många flickor som möjligt blefve gifta, så är frågan, huruvida modern genom sitt åtgörande kan befördra äktenskaps ingående, af sådan vikt, att vi trotsa nyssnämnda fara och här öppet uttala vår tanke om saken.

Att en sådan fråga kunnat uppstå hänvisar på, att ett missförhållande måtte äga rum, som borde afhjälpas. Ty skåda vi omkring oss, se vi en stor skara ogifta kvinnor, som under bättre förhållanden kunnat blifva utmärkta hustrur och mödrar, en här af ogifte män, för hvilka det varit bättre, om de fört den gifte mannens ej sällan uppoffrande, men dock mycket mera förädlade lif än det egoistiska de nu i de flesta fall föra. Men hvilka äro orsakerna till, att dessa båda, som skaptes för hvarandra, ej mötas, utan snarare gå mer och mer åtskilda? Det är nog många orsaker, som hjälpas åt, men främst bland dessa står dock flickornas ofta förvända uppfostran med därpå följande stora anspråk, som gör att det erfordras goda inkomster för att kunna sätta bo, i synnerhet som äfven mannen nu för tiden ställer stora fordringar på lifvet.

Om det är så, att flickornas uppfostran ofta ej är af rätt art och anledningen till, att många unga män rygga tillbaka från att välja dem till hustrur på grund af deras stora anspråk, som ej sällan vida öfverstiger storleken af deras hemgift, då är det också hvarje moders plikt, som ej vill stänga utsikten för sin dotter att bli gift, att uppfostra henne förnuftigt.

Det är ingen lätt sak och fordrar karaktär att i vår njutningslystna och lyxälskande tid uppfostra sina barn så enkelt och anspråklöst, som deras verkliga lycka kräver. Enkelheten bör sträcka sig både till kläder och hela lefnadssättet för öfrigt. Äfven om man har råd att kläda sina flickor

mycket fint, bör man ej göra det, då anspråken därigenom växa i oroväckande grad. Man bör blott tillse, att deras kläder alltid motsvara hälsans och den verkliga skönhetens kraf, man bör akta sig att låta redan det halfvuxna barnets dräkt bli beroende af modets nyckfulla växlingar. Vänjer man flickan från barndomen att alltid finna blott det vackert, som är modernt, då komma hennes diktan och traktan i framtiden att gå ut på att alltid vara klädd efter sista modet, och hon kommer att bli mycket dyr både som dotter och hustru.

Nu är att märka, att modedockan ej blott är dyrbar att underhålla och redan därför skrämmer bort de unge männen, men dessutom också i hela sitt yttra lämnar beviset på en ytlighet samt bristande själfständighet och karaktär, som lofva föga godt för en sådan flickas duglighet till maka och moder. Med de eleganta, efter sista modet klädda flickorna skämta och dansa herrarne, med de enkla gifta de sig. Detta gäller naturligtvis blott i allmänhet och i synnerhet om de unge män, som ej hafva rikedomar att förfoga öfver. Då dräkten emellertid kan mycket bidraga till att göra en flickas yttre behagligt och tilldragande, så bör modern vara noga med, att den, oakadt all enkelhet, blir smakfull och klädsam. Valet af lämpliga färger är härvid af stor betydelse.

Enkelhet i kläder medför också enkelhet i vanor för öfrigt. En mor, som rätt älskar sina barn, skämmer ej gärna bort dem med läcker mat och dryck. Hon vet eller borde åtminstone veta, att en person, van vid öfverflöd eller ett mycket godt bord, har svårt att finna sig till rätta i tarfligare förhållanden och ofta har bittra strider att genomkämpa, om hon längre fram som öfverflöd måste försaka, hvad hon fordom ansett vara lifvets nödort. — Mannen vill nog äta godt, men vill samtidigt gifva så litet hushållspengar som möjligt, och då gäller det för den blifvande hustrun att växa upp i ett hem, där hon lär sig att förena ett godt, smakligt bord med sparsamhet.

Det är emellertid ej nog, att den unga flickan växer upp i ett sådant hem, utan hon bör ock från spädate barndom vänjas att taga del i arbetet för detta hem. Det finnes otaliga småsaker, som äfven det ganska unga barnet kan uträtta, hvarigenom det redan tidigt får blicken skarpt för och blir uppmärksam på, hvad som fordras för att åstadkomma samt bibehålla ordning och harmoni. Invändningen, att skolarbetet och musiken i så hög grad lägga beslag på flickornas tid, att de icke kunna hinna lära några husliga sysslor, är befogad blott i det fallet, då man uppskjuter deltagandet i hushållsgöromålen till längre fram, då skolarbetet är som svårast. Men låter man dottern däremot, såsom rätt är, göra sina första lärospån i hushållet redan innan hon ännu börjat skolan, blir förhållandet naturligtvis helt annorlunda. Ty har hon, såsom ofvan sagts, från tidigaste barndom vant att arbeta med i hemmet, så fortsätter hon äfven sedan och betraktar det såsom den naturligaste sak i världen, om hon i fall af behof en gång måste offera sin fritid såsom t. ex. vid in- och utflyttningar till landet, vid bjudningar o. s. v. Sedermera när skolan ställer större kraf på hennes tid, måste hushållsgöromålen nog träda tillbaka, men få aldrig helt försummas. Vid denna tidpunkt kan man draga särskild nytta af fe-

rierna och låta dottern hjälpa till ordentligt vid matlagning, bak och syltning samt efter en tid arbeta under eget ansvar.

Uppfostras flickorna så, skola de redan tidigt och utan möda lära sig att kunna sköta ett hushåll och behöfva sedan ej besöka hushållsskolor, hvilka visserligen meddela kunskap, men mera sällan bibringa det lefvande intresse och den kärlek för saken, som bör finnas, för att en kvinna skall kunna bli en rätt husmor.

Många mödrar skola här invända, att det är nästan omöjligt att lära flickorna hushållet hemma, då tjänarne i sådant fall ej skulle ha tillräckligt att göra samt ej heller alltid äro benägna att låta barnen komma i köket. Om flickornas uppfostran skall bli lidande på detta, är enklaste botemedlet att ta en tjänare mindre, i synnerhet som två tjänare vanligtvis kosta mera än dubbelt mot en, men uträtta blott föga mer än en. Det är för öfrigt ganska nyttigt för den blifvande husmodern att lära sig att ej allt för mycket öfverlämnas åt lejda händer samt att komma till insikt om, att de många tjänarna, i stadshushåll åtminstone, äro en lyx, som i utlandet endast de förmögnare kunna tillåta sig.

Vi ha något längre uppehållit oss vid den unga flickans husliga uppfostran, emedan vi på tal om flickornas bortgiftande ville framhålla vikten af deras uppfostran till dugliga, arbetsamma husmödrar, då de allvarigare unga männen i vanligaste fall se sig om efter enkelt och husligt uppfostrade flickor. Hushållsarbetet bör dock ej undantränga intelligensarbetet, utan tvärtom gå vid sidan därpå och bli en förströelse mellan skolarbetet, som naturligtvis ej får försummas, då flickan ju måste sättas i stånd att, om så behöfs, kunna försörja sig själf eller i fall af giftermål bör ha fått en sådan uppfostran, att hon kan vara mannens jämlike i allmän bildning. De lyckligaste, sundaste och för vår tid mest lämpliga äktenskap äro utan tvifvel de, där man och hustru såsom goda, trogna kamrater stå jämsides i lifvets strid. — Det blir moderns sak att genom en förnuftig tidsindelning i hemmet och ett förståndigt användande af ferierna ordna så, att hennes dotter får en allsidig, harmonisk utbildning och väl förberedd går ut i lifvet, där det sannerligen inte är så godt om friska, naturliga, praktiska och på samma gång bildade unga flickor, för att icke dessa skulle bli hyllade och eftersökta af goda, förståndiga män.

Hittills hafva vi egentligen blott sysselsatt oss med moderns indirekta plikter mot sina döttrar för giftermåls ingående, men vilja nu något tala om de direkta, ehuru dessa naturligtvis måste öfvas med stor försiktighet och takt, om de ej skola skada i stället för att gagna.

Redan tidigt böra flickorna få leka tillsammans med gossar, så att de lära känna dem och kunna bli naturliga i umgänget. Vi hafva af äldre ogifta kvinnor hört, att de under uppväxtåren just aldrig umgåtts med gossar och därför längre fram kände sig främmande och skygga i sällskap med män samt aldrig kunde finna det rätta ordet; hvilket naturligtvis stötte tillbaka dem, som möjligen närmat sig i allvarliga afsikter. Ofta händer äfven, att flickor, som vuxit upp alldeles skilda från gossar, förälska sig i den förste, bästa man, som något utmärker dem, sedan de kommit ut i världen, hvilket ej sällan blir deras olycka

för hela lifvet. Man bör därför ej afstänga flickorna från umgänget med unge män, utan i stället söka befördra det genom att öppna sina dörrar för dem. Många ynglingar och män, i synnerhet de, som stå utan familj, skulle säkerligen vara ytterst tacksamma, om de kunde få komma in i goda hem, i stället för att nödgas tillbringa alla sina kvällar ute bland kamrater. Af vikt är dock, att de unge männen kunna komma ogeneradt och ej känna på sig, att vänligheten är en snara, hvari man vill fånga dem och deras frihet, ty då åstadkommer man motsatsen af hvad man velat. Umgänget mellan ungdomen bör vara naturligt och otvunget, och man gör bäst i att bjuda äfven andra unga flickor, så att man icke framhåller blott sina egna.

Men för att umgänget skall kunna bli det rätta, bör samlifvet vara ordnad därefter. De stora supéerna och balerna äro just inte ägnade att bringa de unga hvarandra närmare, detta göra i stället de små enkla, ofta upprepade samkvämen i hemmen, där man råkas för att musicera, läsa m. m. i allsköns enkelhet och trefnad, och där den enkla undfägraden, om ock god och smaklig, är en bisak. Det är således en rätt öfverd gästfrihet i stället för de stora bjudningarna vi här skulle vilja anbefalla mödrarna. Den skulle dessutom medföra den stora nyttan, att de unga bättre lärde känna hvarandra, att flere äktenskap ingingos, och att dessa äfven blefvo lyckligare.

Skulle modern genom omständigheternas makt vara förhindrad att i sitt hem kunna sammanföra sina döttrar med unge män, så bör hon skicka dem ut i världen på en tid. Det är inte rätt att afstänga de unga flickorna från umgänge och tänka, att den rätte nog kommer en dag som en uppenbarelse från himmelen. Troligt är, att han då aldrig kommer. — Har modern uppfostrat sina flickor rätt, så kan hon tryggt låta dem försöka sina egna vingar och allt efter deras kunskaper sträfvat att göra nytta i världen. Tillfällen att göra bekantskaper och äfven goda sådana skola då ej uteblifva.

Längre sträcka sig emellertid ej moderns plikter i detta afseende. Har hon samvetsgrant sökt att fylla dem, i synnerhet dem som beträffa uppfostran, så har hon gjort mycket och får sedan öfverlämna omsorgen åt vår Herre. Ty ingen människa kan någonsin med visshet på förhand afgöra, om en flicka blir gift eller ej, då de bästa och klokaste planer kunna misslyckas, i synnerhet i detta fall, där det gäller själlfständiga individer, åt hvilka egen vilja det slutliga afgörandet ju bör öfverlämnas. Mer än en flicka föredrar också att gå ogift framför att gifta sig med en man, som hon ej älskar, i synnerhet om hon förut haft ett allvarligt tycke.

Ehuru modern skall uppfostra dottern så, att hon göres skicklig att väl sköta en makas och moders kall, om hon blir gift, så bör hon dock undvika att onödigtvis med flickan tala om giftermål och dylikt och måste hindra sina frubekanta att till den unga framkasta önskvärdheten af att snart bli förlofvad. Många fruars högsta nöje är att tala om förlofningar och söka ställa till partier; de sky ej att föreslå den unga flickan än den ene, än den andre unge mannen som lämplig friare. Följden är, att den unga flickan ej blir naturlig i sitt umgänge, och att hos henne vaknar en liffigare åtrå att bli gift, än nyttigt är, i synnerhet som

denna i sig själf helt naturliga längtan kanske aldrig blir fylld och det blir dubbelt bittert att försaka sedan, då tack vare de beställsamma tanternas prat känslorna uppdrifvits öfver höfvan. Dessutom kan genom sådana taktlösa yttranden mången gryende känsla kväfvast i sin brodd, eller kunna unga människor, som eljes kanske funnit hvarandra, bli skilda för alltid. Den unga kärleken är både stolt och blyg.

För hvarje flicka hägrar nog i fjärran tanken på ett eget hem, på makans och moderns lycka, men då ju mången måste försaka denna lycka, gäller det att i uppfostran så förbereda flickan, att hennes lif ej blir värdelöst, om det blir hennes öde att gå ensam. Hon måste bli öfvertygad om, att det också för den ogifta kvinnan finnes ett stort värf att fylla, att det i världen är så mycket att älska och omhulda, att verka och sträfva för, att det kan helt utfylla och i sanning lyckliggöra ett människokjarta.

»Homni soit qui mal y pense.»

Hundra (100) kronor med några penndrag

kan nu hvem som helst, som har en god idé, ett lyckligt infall, måhända förtjäna sig. Saken är nämligen följande:

Det välvilliga och alltjämt ökade erkännande, våra julnummer under de senaste åren rönt, är oss en eggelse att göra allt för att äfven i år, Iduns tionde årgång, kunna bjuda vår läsekrets något fullt jämförligt, om möjligt ännu bättre. Vi vilja allt mer utveckla Iduns julnummer i de svenska kvinnornas gunst, så att det må bli en efterlängtd och kärkommen högtidsgäst i hvarje hem, där Idun läses, en värdig avslutning på årgången och de bemödan-äen, redaktionen under densamma nedlagt i olika riktningar.

För att med afseende på julnumret kunna uppnå ett möjligast godt resultat skulle emellertid intet vara oss värdefullare än

ett samarbete med vår läsekrets

och intet kärare än att känna densammans önsningar och, så vidt möjligt, söka lägga dessa till grund vid de anordningar, som träffas för numret i fråga. Naturligtvis kommer detta äfven i år att, som tillföre, meddela en utvald skönlitterär läsning af våra förnämsta författare, illustrerad af framstående artister: julberättelser och andra prosauppsatser, skaldestycken och högtidstämning. Det är emellertid särskildt värnne faktorer, som äro i hög grad afgörande för ett julnummers framgång, och det är angående dessa, vi ville inhämta allmänhetens egna förslag. Den ena af dessa faktorer är:

Julnummers-omslaget.

Iduns vackra julnummersomslag af Viktor Andrén för förlidet är lyckades bli synnerligen populärt. Gif oss nu en god idé till 1897 års omslag! Det är naturligtvis icke fråga om en teckning eller skiss, utan endast om en i ord gjord anvisning, hvad omslaget bör framställa. Utförandet blir sedan den artists sak, som redaktionen vidtalar. För det förslag till årets julnummersomslag, som mest tilltalar oss och till oss insändes före den 15 februari, utbetala vi

Ett pris af femtio (50) kr.

Den andra omständigheten, som är af stor betydelse för julnumrets framgång, ligger i att finna en s. k. »clou» för numrets innehåll, eller med andra ord

En hufvudartikel af ovanligt och synnerligt intresse.

En sådan »clou» utgjorde i vårt julnummer år 1895 den bekanta uppsatsen: »Hemmel i komungaborgen», hvilken motlogs med så allmänt intresse. I vårt senaste julnummer kunna kanske i viss mån de hundra porträtten af svenska barn: »Det yngsta Sverige», betecknas som numrets »clou». Nu gäller att finna en lys idé till något motsvarande, »dragande», för årets julnummer, i text eller bild, eller helst bägge, kompletterande hvarandra. Äfven här är naturligtvis endast fråga om att angifva själva idén, ej att utföra den. Detta blir sedan redaktionens sak. Alltså: för det förslag till en hufvudartikel i årets julnummer, som mest tilltalar oss och till oss insändes före den 15 februari, utbetala vi likaledes

Ett pris af femtio (50) kr.

Med några penndrag kan således här ett fyndigt hufvud, som får en god idé i den ena eller andra — eller bägge — af ofvan angifna riktningar och till oss skriftligen inom utsatt tid meddelar den, måhända förtjäna sig ett penningpris, som i förhållande till den ringa mödan måste betecknas som ganska aktningvärdt. Vi bedja därför alla, som läsa dessa rader, vara hjärtligen välkomna med sina förslag. »En blind höna kan också hitta ett korn», lyder ordspråket, och därför bör ingen anse sig för ringa eller hysa någon betänklighet att deltaga. Alla kunna påräkna vår uppriktiga tacksamhet för det visade intresset.

Stockholm i januari 1897.

Redaktionen af Idun.

”Je vous aime.”

Skiss för Idun af Alberto.

Och stunden är inne att kläda sig till bal, ty det skymmer. Ingeborg faller ned gröna persienner i sitt rum, tänder både ljus och lampa samt börjar sin toalett. Hon känner sig så förunderligt glad till sinnes, som om hela världen låge för hennes fötter — det är ungdomens jublande lycka. Också vet hon, att i kväll skall någonting särskildt, alldeles särskildt glädjande inträffa. Han skall bedja om hennes hjärta och hand.

Klädnigen ligger utbredd på chaiselongen, den är af högrödt siden. Kärlekens färg.

Tankar komma och flyga. Mekaniskt rullar Ingeborg upp det ljusa, burriga håret på hjässan och fäster röda rosor däri, medan minnet för henne bort till en förtfuten bal, en bal mellan skyhöga alper, dit vi vilja följa henne. —

Ingeborg hade varit i Schweiz föregående vinter. Hon var den enda svenskan i pensionen — därför kände hon sig bra ensam ibland. Kom så en dag, då man blifvit bjuden på bal, det där rysligt märkvärdiga »på bal», som Ingeborg aldrig fått vara med om under skolåren hemma i Stockholm. Så hon glädde sig! I röd klädning klädde hon sig också den kvällen — i röd tyllklädning, som mamma skickat henne.

»Est-ce que les demoiselles sont prêtes?» — och mademoiselle Durand stack in sin spetsiga näsa, garnerad med dubbla pince-nez, som gjorde ägarinnan alldeles vådligt klarsynt, i flickrum efter flickrum. De voro färdiga alla sju. Uti studiesalen samlades de ett ögonblick för att granska och granskas. Förtjusande voro de allesamma: tre engelska »misses» med sparrissmala midjor och enormt stora hårknutar i nacken, en stilig berlinska, två holländskor och Ingeborg — ja, i egna ögon var hon förstas gränslöst ful, jämförd med de andra.

Mademoiselle hade något att säga, hon harklade sig. »Mes dames,» började hon, »mes dames, uppfören eder comme il faut på alla sätt och vis. Det minsta felsteg mot etiketten, och vi äro ej längre vänner. Det är en stor godhet af mig att hafva antagit denna bjudning, hvilket strider mot allmänna pensionsregler, kommen mig icke att ångra hvad jag gjort!»

De tre »misserna» blefvo ännu rakare än de förut voro, på allas läppar spelade ett stolt smälöje — endast liten Ingeborg kände sig så rädd, så rädd. Hvarför kunde hon alldeles icke begripa, men där kom öfver henne en längtan efter mamma som aldrig förr.

Mademoiselle Durand, i svart siden, och de sju rosenknopparna stufvade in sig uti två vagnar, och i väg bar det på vintrig landsväg mellan långa, hemska vingårdsmurar till närmaste stad. Snö började falla och Ingeborg drömde. Att se snön värmde henne, barnet från högan Nord, så att all oro tog till flykten, och åter kändes det ljuft och stilla inom henne. Snön kom ju med hälsning där hemifrån till Ingeborg, som for på bal för första gången.

Framme! Mademoiselle med rosenknoppar trasslade sig ur allehanda filter och fördes sedan till ett stort toalettrum. En sista titt i spegeln och så in i danssalen! — Ceremoniösa bugningar för monsieur och madame, som gäfvos balen, presentation, d. v. s. ett péle-mêle af babelsförbistrade efternamn, ty Schweiz är ett kosmopolitiskt land, och där satt nu pension Durand, tre flickor på ena och fyra på andra sidan om mademoiselle, visserligen uti skäraste fägring, men stela som eldgafflar.

Uppbjudning! Det for, alldeles utan lof, ett rosigt leende, som af sprittande lif, öfver Ingeborgs drag. Någon märkte det en passant — en ung italienare. Han bad om en dans, och Ingeborg svarade: »merci, monsieur», riktigt, riktigt kallt.

Så där hade Ingeborg icke lärt sig dansa i Stockholm, men det gick likväl att komma i takt, ty italienaren var särdeles öfverseende. För resten var han treflig, han skämtade så lustigt ibland, att Ingeborg måste draga på mun och det glindrade hvitt mellan röda läppar. Han bjöd äfven upp till följande dans, och hon glömde sig, lofvade honom den.

Under pausen satt Ingeborg icke längre på en af de sju platserna vid mademoiselles sidor, utan i ett af smårummen tillsammans med italienaren. Nu var hon riktigt sig själf, ett piggt och muntert naturbarn. Nästan glömsk af en pensionsflickas tvång, så olikt våra svenska skoltösers, hade hon gifvit honom en liflig beskrifning öfver Sverige och svenska förhållanden, medan han satt bredvid på en låg taburett, i tankfull lek med hennes solfjäder. Slutligen fick

han ordet — på sitt eldiga sätt sjöng han lof och pris till kärlekens förlofvade land — till »Italia la bella». Sedan började han tala om sig själf, om en tillämnad resa till hennes land, det land, där solen skiner i sommarnatt . . . Ingeborg såg sig omkring i rummet. Det hade varit flere personer därinne, när de kommit, men nu voro alla försvunna. Dansen hade tagit full fart igen, utan att de märkt det. På Ingeborgs kinder sköt upp en blodröd ström, i harmoni med klädningens färg, och med nervös ton bad hon italienaren föra sig i dansen. »Si, signorina,» och arm i arm trädde de ut i balsalen. En förtrollad glädjestämning behärskade deras inre.

Mademoiselles isiga pince-nez-blick träffade det unga paret, och genast var förtrollningen som bruten — Ingeborg blef stel och kall. Han tiggde om flere danser på programmet — hon nekade. Han såg då på henne så underligt sorgset, men hon var bestämd. —

Åter satt Ingeborg bredvid mademoiselle, åter och åter blef hon uppjuden. Men italienaren hade slutat att dansa. Uti en dörröppning stod han, timme efter timme, med rynkad panna och dyster uppsyn. Armarna höll han korslagda öfver bröstet, hufvudet nedböjdt och de intressanta, svarta ögonen liksom fastborrade vid hennes gestalt. Oupphörligt snärjde sig deras blickar i hvarann, och då sjöd det till inom henne, hett och berusande. En af Ingeborgs danskavaljerer, sonen i huset, ledde samtalet på italienaren. Han berättade, att denne vore enda barnet till en mycket ansedd läkare i Rom, hvars maka för längesedan dött. Den unge signoren hade i den schweiziska staden hälsat på en gemensam vän till dem bägge, men ämnade dagen därpå återvända till Italien.

Tiden led. Ännu en dans och pension Durand skulle bryta upp. Italienaren närmande sig Ingeborg. »Ah, mademoiselle, vous me permettez de vous dire quelques mots pour au-revoir,» och han såg så melankolisk ut, att hon ovillkorligen svarade: »pourquoi pas, monsieur!» — Hvad skulle det väl göra?

Ingeborg önskade slå sig ned vid ett af fönstren uti stora balsalen, men fördes af italienaren in i det åter öfvergifna kabinetet. Ensamt med honom i denna stund! Som ett blygt barn ville hon helst springa sin väg — men stannade. Uti en fätölj sjönk hon ned, väntande på något, hon visste icke hvad. Han stod stum framför henne, ovanligt lång och ståtlig för att vara italienare, hans förälskade blickar magnetiserade henne — hon kunde ej röra ett finger. Att han var vacker, det kunde hon se. En sådan glöd brinner aldrig i svenska ögon. Var det han själf, var det hans sydländska blod, som därat hennes oerfarna sinne, men först nu märkte Ingeborg, att hon hela kvällen endast och endast tänkt på honom. Det började tändas någonting mystiskt, sjudande hett, djupt ned i undangömd hjärtevrå, öfverspända flickfantasier smögo sig öfver henne — kanske kunde hon blifva denne mans vän och genom brefväxling utöfva ett välgörande inflytande på honom, och sedan . . . Men så kom där med ens förnuft i hennes tankar, hon mindes mademoiselle och franska läxan tills i morgon, och segern var hennes — elden i hjärtevrån slocknade. Ändtligen började han tala, besvor henne som en kär skolpojke

att gifva honom ett rendez-vous i pensions-trädgården.

Ingeborg reste sig hastigt, och med en stolt böjning på det täcka hufvudet närmande hon sig dörren, utan ett ord till svar. Men då grep han tag i hennes späda händer och böjde sig ned öfver henne, som var mycket mindre, så att det guldula håret kittlade honom i ansiktet. Och länge, länge såg han henne in i blåa barnaögon, som ville han skåda ända ned i hennes själ, och härjande friden, som bodde därnere, hviskade han hänsynslöst tre ord, endast tre ord: »Je vous aime . . .» Musiken brusade därute, det gick rundt, rundt för Ingeborg, hon var nära ett falla omkull. En kväfvande känsla af skam förlamade hennes tunga och ökade pulsens slag. Säkerligen hade ingen af kamraterna blifvit förolämpad som hon, obarmhärtigt förolämpad. Han hade vågat tala ord om kärlek till henne, en pensionsflicka, som han icke kände. Tänk om mademoiselle blott visste! Men nej, det var icke hennes fel, och med skälfvande läppar och vidgade, glänsande pupiller som dränkte ögats milda blå, slet Ingeborg loss sina händer ur hans hårda grepp och flydde ut i balsalen. Mademoiselle kom just emot henne, och pension Durand tog afsked. —

Ack, hvad de tyngde henne, hans sista tre ord, de uppfyllde under hemfärden hela hennes varelse. Ideligen, ideligen ringde det inom henne: »je vous aime, je vous aime,» — uti tusende tonfall, gäckande, sårande, tyckte hon. Om mamma blott funnits för att befria henne från dem. Och snön föll fortfarande, men den värmde icke längre. Ingeborg gömde ansiktet så godt hon kunde bland pälsverk och dun, och tår efter tår försvann däri, när hon for från sin första bal.

Sedan hade mademoiselle en längre tid framåt ett så främmande sätt gentemot Ingeborg. Italienaren stannade tillsvidare i den närbelägna staden och företog dagliga promenader till häst eller fots genom den by, i hvilken mademoiselle Durand hade sin pension. Ingeborg låtsade ej därom, och en vacker dag hade det italienska blodet svalnat, så att signoren tröttnat på den platoniska flirten och var borta. Mademoiselle och liten Ingeborg blefvo med ens kontanta igen — »loin des yeux, loin du coeur,» — strax innan Ingeborg återvände till Sverige, fick hon veta, att italienaren i Rom förlofvat sig med en schweizisk målarinna, som mademoiselle kände till.

Ingeborg vaknar som ur en dröm, där hon står framför spegeln. Håret är för längesedan uppsatt, och armarna hänga slappt utefter den ljusröda kamkoftan. Hastigt rycker hon upp sig, minnena få respass och toaletten fullbordas i största hast.

Vagnen väntar, mamma och Ingeborg äro färdiga, och i väg bär det på bal, äfven denna gång uti snöväder. Det är mera varmt än någonsin i Ingeborgs hjärta. — Redan uti tamburen kommer »han», äldste sonen i familjen, henne till mötes. Hon är så glad, så glad. Och litet senare kom också det där . . . det där, att hon inte blott lofvade Tore hvarendaste dans för den kvällen, utan hela sitt lilla jag för »tid och evighet». Hvem skulle förresten kunnat motstå hans trofasta »jag älskar dig» — åtminstone icke Ingeborg. Och inte alls behöfde hon vara rädd för någon mademoiselle i dubbla pince-nez heller, utan när

de sutto på tumanhand, fick Tore hålla hennes små händer uti sina stora, precis lika länge, som han själf hade lust till.

När de sedan foro hem, mamma och Ingeborg, nog faller det också nu tårar bland pälsverk och dun, då dottern förtror modern sin jätttestora lycka — riktiga solskensstjärnor! »Tänk, barn,» sade mamma, »om du blott ett ögonblick trott dig besvara det där öfverlagda »je vous aime,» och då den »rätte» kommit, hans kärleksord skulle ej ekat hälften så klart som nu i min lilla flickas ogrumlade hjärta.» — Ja, hon var lycklig, Ingeborg, rent af öfverlycklig!

Fröken Augusta Lundin om de korta promenadkjolarne.

Som vi i förra numret meddelade, hölls fredagen den 22 januari i hotel Continentals stora sal Dräkthereformföreningens andra »kjolmöte», liksom det första till trängsel besökt. Då förhandlingarna, om ock här och där fördjupade samt lifvade af friska tillföden och små pikanta hvirflar, gifvetvis flöto i samma strömbädd som sist, vilja vi endast anföra ett inlägg af speciell intresse.

Formlig sensation väckte på mötet professorskan Scholanders meddelande, att fröken *Augusta Lundin*, vår förnämsta kvinnliga auktoritet på modets område, i ett till henne ställt bref uttalat sina varma sympatier för den korta, af modet oberoende promenadkjolen. Med kännedom om att ett utlåtande af fröken Lundin i kvinnliga toalettfrågor är kungorsord för flertalet af Sveriges tongifvande kvinnor, skyndade vi att af de båda damerna utbedja oss tillstånd att offentliggöra nämnda skrifvelse, hvilken med älskvard beredvillighet ställdes till vårt förfogande. Det, från modesynpunkt sedt, epokgörande brevet är af följande lydelse:

Stockholm 21 jan. 97.

Professorskan Scholander!

Jag får på det förbindligaste tacka för det stora förtroende och den utmärkta artighet Ni visat mig genom Eder inbjudning.

Jag är den första att föreslå kvinnorna att kläda sig praktiskt och förståndigt. Själf tycker jag mycket om turistdräkten och anser, att damerna böra bära den alla dagar på gatan, liksom utomlands vanligen är fallet. Had modet beträffar, växlar det ju ständigt, så det är ej värdt att rätta sig därefter i denna fråga.

En fransyska bär sin långa klädning så, att den verkar kort, och aldrig för hon däri smuts och dam hem i sina rum. Men hon är alltid väl klädd undertill och går vackert, och därför ser det treftigt ut.

Våra damer däremot hafva i allmänhet fula, illahängande underkjolar samt ofta fula skodon och väncårda sin gång ända från barndomen. Därför äro de oftast generade att lyfta sin klädning tillräckligt högt, för att den ej skall blifva smutsig. Däruti ligger felet.

Den dam, som i 20 år varit en martyr för sin långa, släpande klädning, måtte fått sitt förstånd något sent utvecklad, eftersom hon ej kommit underfund med, att det gick an att bära upp sin kjol eller göra den kort.

Jag anser alla dessa frågor så naturliga, att jag ej kan fatta, att det är något att orda om.

Som min tid i dessa dagar är mycket upptagen, kan jag ej lofta att infinna mig, men jag tillråder afgjort korta, praktiska dräkter för gatan.

Med utmärkt högaktning
Augusta Lundin.

Det är ett märkligt och glädjande tidens tecken, att en af modets mest framskjutna

banérförerskor i sunda förnuftets namn gör front mot sin nyckfulla härskarinnas, frändömer henne den missbrukade lagstiftningsrätten på ett så vidsträckt område som promenadtoalettens och sålunda gör gemensam sak med vetenskapens och den praktiska nyttans representanter i den af dem framkallade revolten mot modetyranniet. Man torde med skäl kunna hoppas, att fröken Lundins fria och själfständiga uppfattning snart nog skall bli gängse inom hela vår svenska sömmerskekår och — dess kundkrets.

Konsten att servera och passa upp.

För Idun af A—m.

Litet hvarstades nu för tiden får man tyvärr höra klagas öfver att tjänstefolket är så litet hemmastadt i sina sysslor och åligganden, samtidigt med att deras pretentioner äro i ständigt stigande, utan att dock härför lämnas större valuta än förut, nej, snarare tvärtom.

Vid de årliga ombytena af tjänstefolk framträda mer och mer svårigheterna att få en ordentlig van och kunnig tjänare, och litet hvar känna vi till de obehag som medfölja ett tjänareombyte, hvilken tid det kräver, innan man kommer i ordning eller hinner sätta tjänaren in i sina åligganden; månader kunna förgå och ändock riskerar man att vid halfårets eller årets slut blifva af med sin nyss indresserade tjänare; då denna tycker sig hafva lärt något, fått en och annan finare vana, kanske blifvit litet upplädd och uppfiffad, stiga hennes lönepretentioner, och så söker hon sig en ny plats; ny tjänare måste nu anskaffas, så börjas samma uppfostringshistoria och samma elände igen.

Är det nu så omöjligt att verkligen komma öfver en tjänare, som redan från början är inne i sina sysslor, och som särskildt har vana att servera eller passa upp? Ja, ibland ser det verkligen så ut, och hvar kan orsaken härtill ligga? I de flesta fall är det emellertid icke tjänarens fel, utan vårt, vi husmödrars. Visserligen finnas husmödrar, som ganska ordentligt inlära och uppfostra sina tjänare — jag talar här och i det följande uteslutande om kammarjungfrur, innejungfrur, som hafva städning, servering, upppassning inomhus om hand, — men det finnes ty värr äfven husmödrar — och i sanning ej så få — som göra platt ingenting för tjänarnes undervisning, utan för hvilka det är fullkomligt likgiltigt, huru de passa upp och sköta sina åligganden, huru de kläda och skicka sig, och som hellre underkasta sig tjänarens herravälde och bestämmelser, än de göra sig det besväret att rätta, undervisa och uppfostra dem. De enklaste grunderna i serverings- eller upppassningskonsten äro emellertid icke — eller borde åtminstone icke, förutsatt att man har god vilja — vara så svåra att inlära eller komma under fund med, att icke hvilken husmor som helst med någon lefnads-erfarenhet kan åtaga sig lärarekallet härutinnan.

Den ena familjen kan visserligen vilja hafva den detaljen så ordnad, den andra så o. s. v., men i det stora hela finnas dock vissa för alla hushåll gemensamma anordningar, som hvarje tjänare bör känna, vissa allmänna konventionella regler i upppassnings- och serveringskonsten — som, om äfven oskrifna, af alla böra tillämpas, säkerligen finnas inplantade hos hvarje husmor och som hon lärt sig antingen under sin uppfostringstid i hemmet — eller, där denna saknats, under sin uppfostringstid sett praktiserade i lifvet. Dessa allmänna anordningar och regler känna nog de flesta i verkligheten till, men de ligga kanske allt för djupt förborgade hos en, för att genast vara till hands; vanan har gjort att vi glömt bort dem, förhållandena att vi ej kommit i tillfälle att draga nytta af dem. Bristen slutligen på en handbok i serverings- och upppassningskonsten, med för tjänarne lättfattligt uppställda regler, har äfven gjort sitt till, att åt saken ej ägnats den uppmärksamhet som man bort.

Ins. dristar sig nu att till behandling upptaga denna fråga, förvissad om att i Iduns spalter en diskussion eller ett tankutbyte skall uppstå om rätta sättet och vägen att uppfostra våra tjänare,

samt att möjligen någon af Iduns läsarinor skall försöka uppsätta någon lämplig handbok eller »tjänarekatekes»; — ju vidlyftigare diskussionen blifver, desto flere nyttiga råd och anvisningar kunna samlas till nytta för såväl oss själfva som våra tjänare.

Ins. vill emellertid redan nu påpeka en och annan omständighet beträffande serverings- och upppassningskonsten, som hennes erfarenhet lärt henne, att man särskildt bör lägga vikt på. Hvad här nedan säges gäller emellertid hufvudsakligast större hem, där man har råd att hålla 2 å 3 tjänare (1 kokerska, 1 barnjungfru eller 1 kammarjungfru); i mindre hem där blott en tjänare finnes, få naturligtvis fordringarna på henne i vissa afseenden ej ställas så högt som eljes; idealet bör man dock alltid sträfvä efter.

Det viktigaste i ett hem som en tjänare skall söka iakttaga och hvartill hon isynnerhet bör uppfostras är *renlighet* och *ordentlighet*, både beträffande sig själf och hvad hon har om händer, och härutinnan kan ej heller en husmor vara för nogräknad, vare sig med tjänarne eller med sig själf. Den tjänare som från första början vänjes vid att se allt omkring sig rent och putsadt, som själf måste uppträda snyggt och rent klädd — om än aldrig så enkelt — den tjänaren får småningom vänjelse för allt orent och snuggigt; det blir för henne småningom ett nödvändigt behof att äfven å sin sida bidra till snygghet och ordning; uppfostras tjänarinnan åter i ett slarfvigt hem, där hon själf får uppträda i vårdslös, slarfvig och nerfläckad dräkt, där matmodern själf föregår med dåligt exempel härutinnan, där kunna ingen renlighet och snygghet uppväxa, och där blir i de flesta fall allt hvad tjänaren handskas med likadant som hon själf.

Hos hvarje människa finnes emellertid af naturen nedlagd en större eller mindre grad skönhetssinne; det är detta som skall väckas och uppodlas. Jag har ofta gjort den erfarenheten, att en tjänare med ett af naturen vackert utseende i allmänhet håller sig renare och finare, mera vårdar sitt yttre, än en med ett fult, och att de förra hafva mera håg och fallenhet för ordning och snygghet än de senare. Ej för att jag därmed vill säga, att man bör skaffa sig uteslutande vackra tjänare, men i de flesta fall — om man har tillfälle att välja, så äro renlighet och snygghet skönhetens följeslagare —; dessutom gör det ju alltid ett godt intryck i ett hem, om tjänarne ej äro allt för anskrämliga — så att man mister aptiten hvar gång man ser på dem.

I större och finare hem kan man ha råd att hålla en särskild kammarjungfru, som uteslutande har att sköta all servering samt upppassning inomhus, och som således alltid bör finnas till hands att när som helst komma in för att passa upp, mottaga visiter och besökande m. m. En sådan måste ständigt vara snyggt klädd, ty intet gör ett mera obehagligt intryck vid ett besök i en familj, än då man mötes af en illa och slarfvigt klädd jungfru, med håret i oordning, ärmarna uppkafade o. s. v. Den tanken tränger sig genast på en: hurudant är detta hemmet egentligen? Svaret utfaller nog icke alltid till herrskapets fördel.

Mötes man åter af en snyggt klädd tjänare, som artigt niger, hjälper af med kapp och galoscher, tager mot paraplyet o. s. v., blir intrycket helt annat, i synnerhet som det i afseende å kostnader ofta betyder så litet, om jag är snyggt klädd, i stället för illa och slarfvigt.

Hvad som alltid pryder en tjänare är den lilla hvita mössan på hufvudet — en mössa som i de flesta fall bör kunna tillverkas hemma och som i alla händelser ej bör öfverstiga 75 öre å 1 kr. Har tjänaren därtill en ljus bomullsklädning med ett hvitt eller ljusst förkläde, är hennes toalett visserligen enkel, men dock alltid pryddlig. Till en kammarjungfrus toalett bör därjämte alltid höra en svart klädning med hvitt förkläde, ehuru mången kanske tycker att en dylik toalett ser väl dyster ut, men anser jag för min del, i synnerhet vid högtidliga tillfällen, då flere tjänare äro inne på en gång, det vara en ytterst klädsam kostym. Då jag städjer en tjänare tager jag alltid reda på, huru det är med deras klädförhållanden och gör äfven ibland till villkor för deras städjande, att de skola hafva minst 1 ljus bomullsklädning samt 1 svart, och brukar jag alltid vid julhelgen gifva tjänarne en klädning, helst någon mörkare och tjockare hvardagsklädning.

Då en tjänare skall öppna för att taga emot någon person och hon ej känner den besökande, bör hon alltid höfligt taga reda på, hvem hon har den äran anmäla eller hälsa ifrån o. s. v. Beroende på förut erhållna instruktioner af

matmodern eller det svar hon nu får eller om herrskapet ej är hemma, antingen öppnar hon dörren till mottagningsrummet och beder den besökande stiga in, eller ock underrättar hon dem höfligt om att herrskapet ej är hemma, ej kan taga emot, att frun är sjuk o. s. v.

(Forts.)

Ur notisboken.

Kvinnan i verken. Tolf fruntimmer äro för närvarande anställda som ordinarie i postverket. Två äro postmästare, en förestår ett filialpostkontor, och de nio öfriga äro expediter.

Allmänt flickskolemöte i Sundsvall. Till allmänt möte i Sundsvall den 12, 14 och 15 juni d. å. inbjudas, enligt utsändt cirkulär, lärare och lärarinnor äfvensom andra för och vid den högre flickskolan verksamma personer. Centralkomiténs ordförande är rektor E. Schwartz. Förslag till diskussionsämnen insändas till sekreteraren, fröken Emma Mattsson i Stockholm, före den 1 nästkommande februari.

Hvem vill bli sjuksköterska i Neapel? I skrivelse till utrikesdepartementet har de Förenade rikenas konsul i Neapel W. Klouman inberättat, att vid det internationella sjukhuset i Neapel plats finnes ledig för två sjuksköterskor, som kunna tala tyska och engelska, med fast lön af 60 lire i månaden jämte kost och logis. Efter ett års tjänst erhålles restitution af hafda resekostnader och efter två års tjänst jämväl fri hemresa. Svenska sjuksköterskor, som reflektera härå, kunna insända sina ansökningar med attester till konsul Klouman, som är medlem af sjukhusets styrelse och på anfordran meddelar närmare upplysningar.

En gammal sträfsam och sparsam kvinna var fröken Brita Katharina Lundberg, som afled härstädes den 7 januari. Född i Östuna församling i Upland 1809, har hon tillbragt större delen af sin lefnad i Adolf Fredriks församling i Stockholm. Där har hon en lång följd af år haft en mekanisk mangelaffär under den »gamla goda tiden», då hon var nästan ensam om denna nu ej längre ovanliga inrättning till husmödrars fromma.

Genom ihärdigt arbete och små anspråk på ifvet har hon kunnat efterlämna en efter hennes stånd ej obetydlig sparpennning. Genom testamente har hon donerat denna — utom till åtskilliga fjärrare släktingar — till följande välgörenhetsinrättningar: Adolf Fredriks barnhem för flickor 10,000 kronor, tjänarinnehemmet vid 55 Surbrunnsgatan 10,000 kronor, konvalescenthemmet vid Döbelnsgatan 5,000 kronor, Tysta skolan 2,000 kronor, Eugeniahemmet 2,000 kronor, Manila 2,000 kronor, hvarjämte boets öfriga tillgångar komma att tillfalla de fattiga i hennes födelseförsamling Östuna.

En vacker minnesvärd. Den i förra veckan i Falun afidna fröken Sara Bergström har till allmännyttiga ändamål donerat 114,500 kr., däraf 35,000 kr. till af henne upprättade arbetshemmet för flickor i Falun, 20,000 kr. till upprättande af ett barnhem för gossar i Falun, 15,000 kr. till beredande af två frisångar å länslasarettet, 10,000 kr. till Sofiahemmet, 8,000 kr. till skolofskolonier och 5,000 kr. till barnhem för flickor i Falun.

Presidenten Carnots moder, fru Hippolyte Carnot, afled den 20 d:s i Paris, i följd af ett fall nyårsdagen, hvilket gifvit anledning till hjärninflammation. Hennes kraftiga natur hade för öfrigt genom sonens sorgliga slut fått en hård stöt, och, såsom »Le Temps» skriver, »Caserios dolk, som dödade republikens president, förkortade äfven hennes lif.»

Vår första universitetslärarinna. Under nu instundande vårtermin vid Stockholms högskola har fil. kand. amanuensen fröken Augusta Årnäck förordnats att som biträdande lärare tjänstgöra vid zootomiska institutet.

Den kända norska reformdräktsfröken fröken Kristine Dahl från Kristiania besöker nu åter Stockholm och håller i afton kl. 8 i Vetenskapsakademiens hörsal föredrag om en rationel kvinnodräkt. Fröken Dahl, som i sitt hemland vunnit stor framgång, höll redan i fjor ett föredrag här i Stockholm och meddelade vi då hennes porträtt och en redogörelse för hennes sträfvanden.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf i lördags sin andra symfonikonserter för säsongen under anförande af förste hofkapellmästaren C. Nordqvist. Programmet, som uteslutande upptog här förut utförda kompositioner, inleddes med Haydns af skönheter flödande symfoni i b-dur, som erhöll ett alltigenom förträffligt utförande. Den andra symfonien å programmet och tillika aftonens hufvudnummer utgjordes af Schuberts c-dur-symfoni, nu gifven för att fira hundraårsdagen af den genialiske tonsättarens födelse. Den af glödande inspiration och fantasi uppburna tonskapelsen åhördes med det lifligaste intresse och framkallade starkt bifall. Programmet utfylldes med A. Rubensons symfoniska intermezzo (nr 2, a-dur), hvares andra sats, det lifliga vivacet, verkade särskildt anslående, samt Svendsens spirituella »Karneval i Paris». Konsertens alla nummer gingo särdeles förtjänstfullt, och hr Nordqvist fick efter hvart och ett mottaga den talrika publikens hyllning.

K. Dramatiska teaterns stora nyhet, *Francois Coppées* femaktsskådespel på vers »För kronan», gjorde på premiären en framgång, som dock svårigen kan betecknas högre än som en rätt varm *succés d'estime* — ej minst betingad af den svenske skaldens, greve Carl Snoilskys, formfulladad sköna tolkning. Romantikens prakt och stora stil hvila glänsande öfver skaldeverket, men romantikens brist på realitet och äkta tidsfärg låda det ock vid, och man sitter där därför ganska kall och ogräpen inför de klingande känsloutgjutelserna. Handlingen spelar i Balkanbergen på 1400-talet under kampen mot den turkiska öfversämningen. Här en resumé i yttersta korthet: Furst Mikael, som hjältmodigt försvarat Balkanlandet, känner sig ursinnig öfver att ha förbigåtts vid kungavalet och låter sig af sin illsluga grekiska gemål förledas att gå i komplot med turkarna, som lofa honom kronan. Men förraderiet upptäckes af hans son och denne måste till sist döda sin far i tvåkamp för att hindra dess fullbordande och kunna tända varnings-signalen. Men fadermordet tynger honom, och när han själf misstänkes för faderns brott, offerar han sig själf och räddar med detta till det yttersta skärpta martyrskap faderns minne.

Häri är inflettad en rörande kärlekssaga: en zigenerska som den unge fursten räddat ur förnedring, följer honom äfven i hans martyrium och befriar honom till sist därur genom att ge honom döden, hvarpå hon äfven dödar sig själf. Bland de uppträdande sätta vi främst fru *Fahlman* som furst Mikael's onda genius, hans gemål Basilea. Det var glöd, smidighet och fågring äfven denna framställning. Hr *Hillberg* som fursten hade flere moment af kraft och god verkan, men förföll till en beklagligt suddig och störande diktion. Hr *Skånberg* som hans ädle, olycklige son Constantin bär ståtligt upp kostymen, kroppsligen som andligen, ty i denna pjäs är äfven andligheten *kostym* från skaldeskrädderiet. Fröken *Janzon*, zigenerskan Militza, verkade föga zigenerska, men deklamerade sin vers innerligt och fint. Hr *Personne* som den förklädde turkiske spionen gaf en god karaktärsstudie.

Uppsättningen var vacker, dock ej öfvermådig eller synnerligen uppseendeväckande. I det hela torde man väl knappast ur detta länge utpuffade och motsedda nya program få fram fullt hvad man väntat — vare sig på publikens eller direktionsens sida om intressena.

Ibsenföreställningen å Vasateatern i måndags afton hade naturligtvis samlat en till sista plats fulltalig premièrepublik, sammansatt af det yppersta af hvad hufvudstaden äger af intelligens, konstintresse och konstförstånd, och den förväntansfulla spänning, med hvilken man motsåg förlätens uppgång, gaf från början den rätta högtidsstämningen. Öfver den store diktarens senaste skapelse har redan så mycket skrivits och dryftats, och de i någon högre mening literärt intresserade inom vår läsekrets ha naturligtvis

långt före detta skyndat att göra den till sin andliga egendom. Det synes oss därför gagnöst att här ingå på någon som helst utläggning af det tankedigra innehållet i »John Gabriel Borkmans» fyra akter, detta den stora egoismens mäktiga sorgespel, utan vilja vi endast med några kortfattade ord dröja vid det utförande, det fick, och den verkan, det gjorde från Vasateaterns scen.

Som hufvudomdöme bör då erkännas, att i allt hvad den *yttre* iscensättningen vidkommer en högst berömvärd smak och konstnärlighet tillämpats, hvadan handlingens ram i allo erbjöd de därinom framträdande förutsättningar för den rätta stämningen. Detta var ett regissörsverk, och att vi begynna med dess erkännande beror därpå, att vi förmena, det just regissören gick från Borkmanpremiären med de mest oomtivistliga lagrarne. Den utsökta stilkonst, som präglade de bägge interiörerna — »deras där nere» och »hans där uppe» — inom det Borkmanska hemmet och äfven de, visserligen mera teatermässiga, men vackra och effektfulla fjärdeaktsscenerierna förtjäna uppriktigaste berömmelse. Den pietet för diktverket som röjdes i enhvar den minsta af dessa yttre, men — när de så iakttagas — ingalunda oväsentliga detaljer gör, redan den, Vasateaterns framförande af det nya dramat till ett vackert stycke *succés* och en gedigen konstnjutning.

Så långt var således allt till det bästa beställt. Så fort vi emellertid vända oss till den *personliga* framställningen, få genast den individuella uppfattningens kraf spelrum, vanskligheterna att fullt utfylla dessa på samma gång så enkla och dock så rikt komplicerade karaktärer göra sig, i all sin svåröfvervinnelighet, gällande. Ja, vi vilja säga öofvervinnelighet! Den säkraste skådespelarkonst måste här med naturnödvändighet komma mer eller mindre till korta och häri ligger ock förklaringen, hvarför Ibsens senare verk ovillkorligen som *läsrammer* verka mäktigast på hvarje mera innerligt mottagande sinne.

Ärliga och sant konstnärliga bemödanden gjordes dock efter hela linien — delvis med afsevärd framgång. Hr *Svennerbergs* Borkman hade många ypperliga moment, i det hela dock för liten auktoritet, för liten öfverlägsenhet. Ty man måste här känna sig stå inför en öfverlägsen ande, öfverlägsen ända till det djupaste djupet af sin förnedring. Fru *Håkansson* lyckades ej heller ge Ella Rentheim mer än — möjligen — *half*; ibland inspirerade glimtar, som värmdes till . . . så famlande tag, som maktlöst släppte . . . Afgjordt för högt uppskrufvad i ihåligt klingande teaterpatos var fru *Dorsch* som fru Borkman. Mest helstöpta verkade, enligt vår åsikt, de tre figurerna i andra planet, hr *de Wahl* som Erhart, fröken *Borgström* som fru Wilton och hr *V. Lundberg* som gamle Foldal — en liten fin, nej, en stor prestation.

I ett som allt var emellertid denna Ibsenafton af sällsynt intresse. Man tar gärna sanden med, om man blott skyntar guldkornen i vasken.

Filharmoniska sällskapet's andra abonnementskonsert under denna säsong äger rum instundande tisdag i Musikaliska Akademiens stora sal. Programmet företer ett genomgående skandinaviskt innehåll, liksom förhållandet var vid motsvarande konsert i fjor.

Det som "kommer" och det som "går".

Skiss för Idun af Elisabeth B—m.

När lektor Einar Dahl kom hem om middagarna och stod utanför dörren till sin våning, brukade han ringa två slag, innan han öppnade.

Vid denna signal lämnade hans lilla sjuåriga värdinna byggbitarna, den stora dockan, eller hvad hon eljes hade för händer, och sprang ut i tamburen. Först ställde hon bort kappen, och var vädret kallt eller regnigt, skulle ytterrocken af, men sedan blef hon lyft upp i fadrens armar, och då tog hon honom om halsen i en omfamning lika lång för hvar dag. Sedan kom också lille bror för att hälsa. Han kunde icke springa så fort, liten och tjock som han var, och ej heller gjorde han sig sådan brådska som system.

I salen stod bordet dukadt för tre. Ross

satt till höger, Nils till vänster och pappa i mitten; den fjärde platsen hade varit tom halft annat år. Pappa öste själf för soppan, under det hans värdinna förde ordet och det lät som kvitter.

En sådan liten kvinna!

Hon hade träffat fadrens bästa vän och detta berättade hon nu, ty hon förstod, att det skulle komma fadren att se mindre allvarsam ut. Det gjorde också så, ty han såg genast upp från sin tallrik och ville höra mer. Och lillan berättade. Hon hade bannat honom, för att han icke varit hos fadren på länge, och han hade snart lofvat att komma.

Nu var lektor Dahls dystra utseende borta; tanken på denne jovialiske vän kunde komma honom att le, t. o. m. då han hade allvarigare saker att tänka på än denna dag. Medvetandet om att han hade ett dylikt besök att vänta och att han skulle få ett godt skratt gjorde honom lätt till sinnes. Han ville höra ännu mer om detta sammanträffande, men det hade blifvit så kort, ty »höken» hade kommit.

Den lilla hade dock vunnit sin afsikt: pappa såg mindre allvarsam ut, han skämtade, och de utgjorde ett muntert sällskap, de tre.

Efter middagen bars kaffet in; en kopp med tillbehör på en bricka. Sådana små händer, som lade i socker, som skötte kannan och slog i gräde, så att kaffet blef lagom brunt! Sådana försiktiga rörelser för att inte tappa koppen, då den räctes åt fadren, där han halflåg på soffan.

Det hade kommit ett stort paket på förmiddagen; det var nu öppnadt, och lillan såg hur mycket böcker det innehöll. Det tycktes göra henne bekymrad, ty hon frågade orolig:

»Och alla de där böckerna skall du läsa?»

»Ja, alla.»

»Åh, du blir så trött.»

»Nej, visst inte.»

Och hon frågade vidare, ty hon hade tanke på alla: »Finnes det tafvelböcker bland dem?»

»Ja, det finnes sådana.»

»Dem visar du oss i kväll.»

»Ja, i kväll.»

»Ja, då komma vi.»

Dörren stängdes försiktigt, och små fötter tram-

pade lätt i väg öfver golvet i yttre rummet, ty nu skule pappa hvila en stund.

* * *

När samma steg på utsatt tid änyo hördes, lade lektorn bort papper och penna och tog i stället fram några böcker med brokigt yttre; dessa fingo plats på bordet framför soffan, och på det ställdes lampan. Sedan öppnades porten till sagans rike, och dit in trädde den mångkunnige mannen jämte de små.

Men från väggen öfver soffan såg en kvinna ned på dessa tre hufvuden, lutade samman öfver bokens blad. Den lugna glädje, hvarom hennes drag vittnade, tycktes omhägna dem hon lämnat samt dröja kvar i detta rum, ty där var ljus och gläd. Allt därinne stod ännu som hon ordnat det. Vid ena fönstret hade hennes sjukvård sin plats. Där brukade hon sitta om kvällarna, och när då mannen lyfte upp hufvudet från arbetet, såg han henne, nedlutad öfver sitt, eller ock möttes deras ögon, och de började ett samtal.

Men hon är borta nu; hvarför står då bordet kvar?

Jo, Rossi skall sitta där.

I det yttre rummet står en hylla med böcker, alla bärande samma namnteckning.

Det är ej dessa böcker lektorn rådfrågar vid sitt arbete, ej heller sådana han stundom fördjupar sig i.

Hvilken skall då läsa dem?

Jo, det skall Rossi. Alla dessa goda författare, som riktat modrens själ, skola också dana barnets. Den sörjande mannen önskar att hos sin dotter återfinna de egenskaper den bortgångna ägt.

I detta rum står också ett piano och bredvid det ett litet notskåp med sänghäften. Om några år skall Rossi sjunga dessa visor. Då skall dörren till salen stå på glänt, och hennes far skall sitta i sitt arbetsrum och tro sig förflyttad till baka till de sällaste dagarna i sitt lif.

* * *

Rossi var dock ej den enda värdinnan i detta hem. Det fanns ännu en. Denna var lektorns

syster, gift med major Sewerin. Hon hade bott i samma hus som brodern, sedan han förlorade sin hustru. Samtidigt hade hon åter tagit honom i sitt hägn, hvilket varit henne förmenadt under sju år.

Hennes forna välde daterade sig från barn- domen; då hade den sjuklige gossen varit ett tacksamt föremål för hennes lust att vårda och härska. Sedan under studietiden hade hon lyckats förhindra hans fullkomliga pliktförgätenhet mot sig själf och den yttre världen. Och när han blifvit hufvudet högre än hon, förskaffat sig lektors värdighet samt ett stigande rykte som forskare, litade han sig fortfarande till hennes klara omdöme och praktiska förmåga. Men under alla dessa skiften hade det blott varit genom sin smidighet hon lyckats tillskansa sig någon ledning, ty allt märkbart tryck skulle brodern genast afskuddat sig.

Att hennes svägerska varit i stånd att beröfva henne denna dyrköpta makt, kunde hon ej fatta eller förlåta, ej ens då hon efter dennas död fann huset i bästa skick, barnen väluppfostrade, tjänarne öfvertygade, att de aldrig mer skulle få en sådan matmor, samt brodern så förtviflad, att hon fruktade det värsta.

Aldrig hade Einar Dahl varit så i behof af sin systems hjälp som då, och aldrig hade hennes inflytande varit så befast som vid denna tid, då han genom hennes hjälp kunde ostörd ägna sig åt sin saknad, sitt arbete åt barnen.

(Slut i nästa n:r.)

Innehållsförteckning.

Märtha Leth; Sveriges första kvinnliga farmaceut. (Med porträtt). — Vid en ung flickas jordafärd; dikt af *Klas Ryberg*. — Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående. Första täffingsartikeln; af *Honni söt gut mal y pense*. — Hundra (100) kronor med några penndrag. — »Je vous aime»; skiss för Idun af *Alberto*. — Fröken Augusta Lundin om de korta promenadkjolarne. — Konsten att servera och passa upp; för Idun af *A.-m.* — Ur notisboken. — Teater och musik. — Det som »kommer» och det som »går». Skiss för Idun af *Elisabeth B.-m.* — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag är en nyttig sak,
Det ej förnekas kan,
Beror förstås på smak,
Om du mig lämplig fann.
Jag riktigt fin kan vara,
Men äfven grof och tvär.
Blott ej din omsorg spara
Att rost ej mig förtär.
Mitt värde är så ringa,
Min storlek likaså,
Jag kan den starke tvinga
Att böja sig ändå.
Jag ofrid vållat har,
Men glädje skänkt också.
Ibland jag orsak var
Att fången fri fick gå.
I mångas tjänst jag varit,
Jag mången tvist har väckt,
Men när min tid har farit,
Jag dålig är och bräckt,
Min lön för mödan då
Blir också oftast den
Att tappas bort och trampas på
Och kastas uti soplårn se'n.
Af nio runor jag består,
Jag hoppas du dem ej försmår.

Hvad uti riksdan man ofta hör,
Hvad i för sjukdom så mången dör.
Hvad finns på taket med säkerhet?
I hvad för något blir många bet?
Ett djur som slingrar och vrider sig.
Ett vapen som man förr bar i krig.
Hvad mången ungmö sig låter göra.
Och något som kan till döden föra.
Hvad som ju alltid betalas bör.
Och hvad som säkert till bordet hör.

Hvad heter trädet, som kottar bär?
Ett kvinnonamn som ju bibliskt är.
En stad som fordom så praktfull var.

Hvad mången varit i all sin dar.
Hvad kroppen blifver, när den är död.

Och så ett namn på en viss sorts bröd.

Hvad kan du ofta när du är glad?
Hvad kallas hästar som gå i rad?
Hvad brukar bonden på ången göra?
Hvad kan ock sömnen så retfullt störa?

Hvad borde aldrig den rike vara?
Ett plagg till vintern du helst bör spara.

Hvad heter busken med bär så små?
Hvad var det nu, som du stack dig på?

Hvad man behöfver, när man skall byka?

Hvad får du göra, när du skall stryka?

Hvad kan den ärlige aldrig göra?
Till hvad plär bonden sitt rågläss föra?

Hvad heter drycken, så skön och varm?
Hvad slår du dörrn i så röd af harm?

Hvad uti backen så säkert är.
Hvad uti leken du gifva plär.
Hvad uppå vägen där gungar lätt.
Hur »hän» benämnes på annat sätt.
Hvar svänger tårnan så yr i dans?
Af hvad är skeden i all sin glans?
Och nu jag hoppas att du förlåter —
Farväl så länge, vi träffas åter.

Moster Lisa.

Gäta.

Mitt första finns i måne, men ej i sol,
Mitt andra ej i bord, men väl i stol.
Mitt tredje finns i fader, men ej i mor,
Mitt fjärde ej i mig, men väl i bror.
Mitt femte finns i Linde, men ej i Lund,

Mitt sjätte ej i katt, men väl i hund.
Mitt sjunde finns såväl i barn som amma.

Mitt hela heter ju min egen mamma.
Dodo.

Amfikop (bortplockningsgåta).

Hufvudordet innehåller 6 bokstäfver och numren i gåtan antyda, huru många af dessa bokstäfver användas i hvar och ett af de nybildade orden.

Med mycken *sex* hon till sin dotter sade

Och goda råd på hennes hjärta lade:
»Han kommer hit i kväll. Låt se, min vän,

Han säger nu hvad han ej sagt dig än!

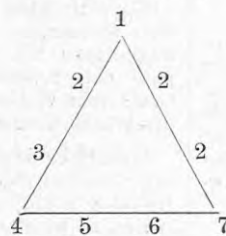
Men tag ditt nya *fem*, och framför allt

En *fyra* robe, den passar din gestalt.

Visst *två* han *tre*, och det så det förslår,
Men man har sett, att sådant där förgår.»

Sfinx.

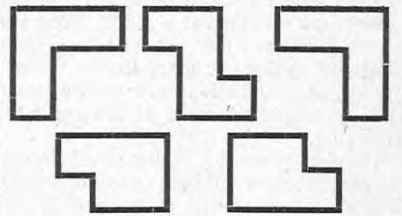
Triangelgåta.

Siffrorna omkring triangeln skola utbytas mot bokstäfver, så att 1, 2, 3, 4 bilda ett gossnamn, 1, 2, 2, 7 ett flicknamn och 4, 5, 6, 7 namn på ett musikinstrument.

Dodo.

Geometrisk mosaikuppgift.

Bilda en kvadrat af dessa fem figurer.
Dodo.

Fyrkantgåta.

a	d	a	e
e	g	i	i
l	l	l	l
l	t	t	r

- 1) fruntimmersnamn,
- 2) halt djur,
- 3) namn på en hjälte,
- 4) pronomen.

Maj.

Lösningar.

Logogryfen: Läkaren: lärka, ärla, klar, Lea, Rakel, kanel, ren, Lena, nära, änka, kärna, kråla, ek, al, arken, kal, räkel, klär, lake, råka, karl, er, kar, käril, kran, len, eka, rek, kälén, län lera, läka, leka, är, kan, neka, lära, kela, kär, länk, earl, aln, knä, rak, elak, ära, klen.

Charaden: Takis.
Länkgåtan: Alessandria: al, ale, le, ess, sand, and, ria.
Ordgåtan: Törnros: tös, örn, rö, nos, ros, or, so.

Sprungaregåtan:
Jag satt vid kullens blomsterfot och kysste flickan där.
»Låt vara,» sade hon med hot,
»hur fasligt stygg du är.»

»Ha,» ropte trotsigt jag, »jag vill den krossa, som oss stör.»
»Var tyst,» hon hviskade, »var still, att ingen här oss hör.»